

הכנה להסכם גירושין

אם החלטתם להפרד, מכל סיבה, הדרך הטובה ביותר לעשות זאת היא באמצעות עריכת הסכם. זוהי הדרך המשפטית הקלה ביותר, הזולה ביותר, המהירה ביותר והבריאה ביותר לבניית הסכמות ביניכם.

במסמך זה תוכלו למצוא את היסודות לבניית הסכם הגירושין.

התקופה הזו רגישה מאוד. היא מהווה שינוי, פרידה ומביאה איתה חששות מפני הלא נודע. במצבים כאלה אנשים נוטים להיות פחות סבלניים ויותר עקשניים. דווקא בתקופה הזו, תצטרכו לגלות יותר סבלנות ויותר רגישות, גם כלפי בן או בת הזוג, גם כלפי הילדים ובכלל כלפי הסביבה.

1. הנחיות כלליות:

1.1. ככלל, עדיף, להמנע מניהול התהליך בבתי המשפט. התהליכים המשפטיים האלה ארוכים, יקרים, מורטי עצבים. כל דיון יעלה לכם בהרבה כסף וכעס, שרק ילך ויגבר עם הזמן. בזמן הזה אתם תשארו נשואים-פרודים, במצב שהוא סוג של לימבו, שלא יאפשר לכם סגירה טובה של הפרק הזה. אין בזה צורך.

1.2. במרבית המקרים מה שתשיגו בבית המשפט אחרי מלחמה ועצבים יהיה דומה מאוד, אולי אפילו זהה, למה שתשיגו באמצעות הסכם. מלחמות לא ישפרו את ההישגים שלכם. אין באמת תועלת ביצירת מלחמה בנסיבות האלה. ההבדל בין ההישגים שלכם בפסק דין לבין ההישגים שלכם באמצעות הסכם יהיו זניחים, אם בכלל.

1.3. ממילא, בכל מקרה, כיום מחוייבים בני הזוג לפנות להליך גישור בטרם פתיחת הליכים משפטיים. כלומר, כך או כך, אתם תדרשו להגיע להבנות. לכן עדיף כבר מראש לבצע זאת במשותף. ככל שתגיעו מהר יותר להסכמות, תוכלו לסגור את הפרק הזה ולפתוח אחד חדש.

1.4. כן, אתם תצטרכו לוותר על כמה דברים בדרך. הנסיון שלי מלמד שמרבית הדברים האלה הם קטנים, אפילו שהם יוצרים רעש גדול. המחיר שתשלמו על הויתורים האלה יהיה הרבה יותר קטן מאשר המחירים שתשלמו אם תתעקשו עליהם ותנהלו עליהם מלחמה.

1.5. במידת האפשר (ואפשר, מנסיון) לקחת עו"ד באופן משותף לשניכם. זה יקל את העבודה, יחסוך לכם הרבה מאוד כסף ועצבים וישמור על הבריאות של הילדים שלכם.

1.6. במקביל, מומלץ מאוד שתעבדו עם מיישור על שחרור הכעסים והפחדים ותחושת הנקמה. כל הרגשות האלה לא יועילו לכם. אז שחררו את הכעסים, הפחדים, הזלזול והרצון בנקמה, ושבו לדבר עניינית. תחושות הבגידה, הכעס, הכשלון והאכזבה הן ברורות ומובנות. מצד שני, הן לא יקדמו שום דבר בתהליך של בניית ההסכם, ולא ישפרו שום תוצאה. הן רק יאריכו את המו"מ, יכניסו מתח ועצבים ויבזבזו לכם הרבה מאוד כסף.

1.7. הסכם כדרך לשיפור הזוגיות: יש זוגות שבחרים להכין את הסכם הגירושין, למקרה שיהיה בו צורך, ובמקביל עובדים ביחד או בנפרד לשם שיפור הזוגיות. לכך יש כמה חלופות: במקרה כזה עורכים את ההסכם ומגישים אותו לאישור בבית המשפט לענייני משפחה, אך לא פותחים תיק ברבנות, וממתינים עם

עם סידורי הגט. כל אחד מכם רשאי להגיש את ההסכם בכל עת. אופציה נוספת היא לחתום על הסכם משולב שנקרא "הסכם לשלום בית ולחילופין לגירושין". הסכם כזה מכון ליצירת שיפור בזוגיות, תוך קביעת כללים שמתאימים לשני הצדדים, ואם לא ניתן להגיע לשיפור, הוא הופך להסכם גירושין. הלכה למעשה, הסכם כזה כולל שני הסכמים: האחד לשלום בית והשני לגירושין והוא מתאים לבני זוג שרוצים לעשות מאמצים לשיקום מערכת היחסים הזוגית ביניהם. היתרונות של מהלכים מסוג זה ברורים. בתקופה זו הלחץ יורד והם יכולים לטפל במשבר ולייצר מערכת יחסים חדשה, שמתאימה להם יותר. אם המשבר נפתר, אין צורך יותר בהסכם. אם הוא לא נפתר – מגישים את ההסכם לבית המשפט. בנוסף, בשיטת עבודה זו, קל וזול יותר לבצע שינויים בהסכם, בהסכמה הדדית, לפני שההסכם קיבל תוקף של פסק דין.

1.8. ההסכם שלכם אף פעם לא יכלול את כל הסיטואציות האפשריות ואת כל הדברים שאפשר לריב עליהם. אתם תפגשו, באופן כמעט וודאי, סיטואציות שלא מפורטות בהסכם. אתם צריכים לקבוע את **העקרונות המנחים** שמתאימים לחיים שלכם ושל הילדים ולפעול על פיהם.

2. מה לא לעשות

- 2.1. **לא להפוך את הפרידה למלחמה.** אין צורך בזה. אל תלכו לחפש "כרישים" או "תותחים" לנהל את הפרידה מבן או בת הזוג שלכם. אתם לא צריכים לטרוף אף אחד, ולא להפציץ אף אחד. במלחמה כולם מפסידים.
- 2.2. **זהירות – הנטייה הטבעית להתעקש, לא לצאת פראיר, תעלה לכם בבריאות, בכסף, ובאושר של הילדים שלכם.** אל תתעקשו על שטויות. זה לא באמת משנה אם הילדים יהיו אצלך ביום שני או ביום שלישי.
- 2.3. **לא לרוץ ולפתוח תיק בבית המשפט.** כשמתגרשים בלי הסכם, צריך לפתוח תיק להפרדת רכוש, תיק למזונות, תיק למדור וכו'. כשעושים את זה בהסכם – פותרים את כל הנושאים במסמך אחד, בפעם אחת.
- 2.4. **זהירות מיועצים שרואים מלחמה.** תחשבו טוב טוב עם מי אתם הולכים להתייעץ ולעצות של מי אתם מקשיבים. יש אנשים שיחשבו שהם שומרים עליכם ובעצם יגרמו לכם לנזק. למשל כאלה שמייעצים לכם למצוא "כריש" או "תותח". בסופו של דבר, הם לא אלה שיצטרכו להסתכל במראה, והם לא אלה שיצטרכו לנהל את המלחמה. הזהירות הגדולה ביותר נדרשת דווקא **מהקורבים לכם ביותר**. לקרובי המשפחה ולחברים הלוחמניים שלכם אין יתרון בניהול תהליך הגירושין.
- 2.5. **הכי חשוב – בשום אופן אל תכתבו הסכם לבד.** גוגל ואתרים דומים הם לא הכתובת שלכם לייעוץ משפטי. ניסוח הסכמי גירושין מחייב ידע רב שנצבר לאורך שנים. אפילו הסכם שנראה פשוט כולל התייחסות למגוון נושאים. לכל פסקה בהסכם יש השפעה על החיים שלכם, על הרכוש, על הילדים. הזהרו במיוחד מהסכמים לדוגמה שמופיעים באינטרנט. במקרים רבים ההסכמים להורדה מתאימים לאג'נדה של מי שהכין אותם ולא תמיד לוקחים בחשבון שינויים בפסיקה, מגמות חברתיות וסעיפים נוספים. הסכמים כאלה לא ישמרו עליכם.

2.6. **הזהרו מאוד מהנטייה לרצות את הילדים** ולפצות אותם על עצם הגירושין. סעיף זה נכון לגבי כל החלקים של חינוך הילדים. זוגות רבים במצבכם מרגישים אשמה ובשל כך צריכים "לפצות" את הילדים. שחררו את הרגשות האלה. הם יזיקו לכם.

3. תוכן ההסכם

3.1. משמורת והסדרי ראייה הילדים:

הפרק הזה בהסכם עוסק בגידול הילדים, ברווחה שלהם ובנושאים נוספים הקשורים לילדים. אלה סעיפי ההסכם החשובים ביותר. המושגים החשובים:

אפוטרופסות: הזכות והחובה של כל אחד מכם לדאוג לילדים. כל הורה הוא אפוטרופוס טבעי לילדיו, וזה לא משתנה בגלל הגירושין. לכן, אין מדובר על אפוטרופסות והמושג הזה לא רלוונטי להסכם.

משמורת: המושג מתייחס בדרך כלל לאחריות היום-יומית בטיפול בילדים ומי רשאי לקבל את ההחלטות היום-יומיות. זוגות רבים בוחרים בהסדר של משמורת משותפת במסגרת הסכם הגירושין, אשר משמעותו, אחריות הורית משותפת וחלוקה שווה של המשמורת בין ההורים.

זמני שהייה: סידורי הביקור והלינה של הילדים אצל כל אחד מהילדים.

מדור: המקום שבו הילדים גרים.

לא להתבלבל בין משמורת לבין זמני שהייה.

3.1.1. החליטו על העקרון המנחה בגידול הילדים: האם הילדים יהיו במשמורת של אחד מכם או של שניכם, וכן, האם הסדרי הראייה יחולקו באופן שווה ביניכם או שהילדים יהיו עם אחד מכם יותר זמן.

3.1.2. במרבית המקרים, כאשר מדובר בילדים קטנים (אך לא תינוקות), המשמורת נקבעת במשותף והסדרי הראייה מחלקים את הזמן בין ההורים באופן שווה. ההחלטות האלה ישפיעו גם על המשך התהליך, לרבות עניין המזונות והמדור.

3.1.3. אם המשמורת היא משותפת והסדרי הראייה מחולקים בשווה ביניכם, אז נהוג לסכם על זמני שהייה של 7 ימים מתוך 14 אצל כל אחד. אתם יכולים לקבוע מפתח אחר. קבעו ימים קבועים בהם הילדים לנים אצל כל אחד. חשוב שהימים יהיו קבועים כדי ליצור סדר גם לכם וגם לילדים.

3.1.4. שימו לב, חגים, חופשות מבית הספר, טיולים וכיו"ב – משנים את הסדר. תצטרכו לגלות גמישות בעניין זה.

3.1.5. ערכו רשימה של הדברים החשובים לכם בנושא הילדים: חינוך, בריאות, טיולים, כספים, קרנות ללימודים וכו'. מתוכם יופקו עקרונות להסכם. עם זאת, כאמור, ההסכם שלכם אף פעם לא יכלול את כל הסיטואציות האפשריות. הוא יכלול את העקרונות.

3.1.6. לטיולים לחו"ל נדרשת הסכמת שניכם.

3.1.7. בשנה הראשונה לגירושין שלכם יהיה לכם יותר קשה להיות לבד, בעיקר בחגים. זה עשוי ליצור מתחים. אל תתנו למתחים אלה להוביל למלחמה.

- 3.1.8. ככל שהסכם יהיה ברור יותר, יהיה לכם קל יותר לעבוד על פיו. חשוב – לא מכניסים בהסכם סעיפים שכתובים כך: "במידת האפשר", "עד כמה שניתן" וכו'. הדברים צריכים להיות מאוד ברורים.
- 3.1.9. יש לקבוע ימים מפורשים, שעות מפורשות וגם התייחסות לחגים ומועדים נוספים.

3.2. מדור ומזונות לילדים:

בהתאם להסדר המשמורת והסדרי הראייה עליהם תחליטו, ייקבע תשלום דמי המזונות, הניתן בעבור עלות גידול הילדים. ההתפתחויות בשנים האחרונות הביאו לשינויים מרחיקי לכת בתחום זה. פעם נשים עבדו פחות והשתכרו פחות ומצד שני גידלו לבדן או כמעט לבדן את הילדים. לפיכך, המזונות לילדים היו יחסית גבוהים. כיום המצב שונה משתי סיבות: האחת המשמורת והסדרי הראייה כמעט תמיד שווים, והשנייה, נשים כיום משתכרות יותר ובעלות אופציות רבות יותר להתפרנס. לפיכך, כיום זוגות רבים מגיעים לתובנה כי מזונות הילדים יהיו יחסית נמוכים, אם בכלל. קיימים הסכמים רבים בהם זוגות מחליטים כי כל צד ישא במזונות הילדים כאשר הם מצויים אצלו.

יוצא מן הכלל לעניין מזונות: יש מקומות, למשל בית הדין הרבני, שבהם פוסקים שילדים עד גיל 6 מקבלים מזונות בלי קשר לחלוקת המשמורת והסדרי הראייה.

קיימים אתרים רבים המציעים מחשבוני לחישוב מזונות בהתאם להכנסות שלכם ולרמת החיים שלכם. כאמור, אל תסמכו על אתרים אלה, משום שלרוב הם לא לוקחים בחשבון את כל הנתונים ואת כל הצרכים. ערכו רשימה של ההוצאות של הילדים, שמחולקת ל-2 קבוצות: הוצאות חובה והוצאות רשות.

3.2.1. **הוצאות חובה:** כוללות את כל מה שהילדים צריכים. ברשימה זו הכניסו גם צרכים מיוחדים, אם קיימים, כמו טיפולים רפואיים מיוחדים, טיפולים פסיכולוגיים, הפרעות נפשיות, משקפיים, עזרי שמיעה וצרכים אחרים. את ההוצאות האלה מחלקים בין הצדדים לפי מפתח פחות או יותר קבוע. חלק מהזוגות כוללים את כל ההוצאות האלה בסעיף המזונות.

3.2.2. **הוצאות רשות:** הכינו גם רשימה של הוצאות נוספות שסביר להניח שתצטרכו להוציא: טלפון נייד, מחשב, לימודי הנהיגה, טיולים לחו"ל. אלה הוצאות נוספות, שאין חובה על אף צד לממן, אבל – סביר להניח שמתישוהו תצטרכו לקנות לילדים מחשב או טלפון. קבעו מנגנון מתאים לחלוקת ההוצאות (למשל – אפשר להחליף את הטלפון כל שנתיים, או שלימודי הנהיגה יתחלקו בשווה ביניכם, או שלימודי הנהיגה יחולקו בשלוש – שלישי ישלם כל צד ושלישי ישלם הילד). עו"ד שבחרתם יעזור לכם ביצירת המנגנון הזה.

3.2.3. החליטו גם על מה אתם **לא מוכנים לשלם**. כאמור, הזהרו מאוד מהנטייה לרצות את הילדים ולפצות אותם על עצם הגירושין. זוגות רבים במצבכם מרגישים אשמה ובשל כך צריכים "לפצות" את הילדים ואז הם קונים להם יותר ממה שצריך. ההתנהגות הזו תפגע בכם, בחינוך של הילדים וגם בהורות של ההורה שקונה פחות.

3.2.4. חשוב להוסיף בהסכם גם התייחסות למה שיקרה אחרי גיל 18: בתקופת הצבא או שירות לאומי, לימודים אקדמיים, עתודה אקדמית וכיו"ב. המזונות בתקופה זו מופחתים.

3.2.5. ככלל, אם הסדרי הראייה והמשמורת מחולקים באופן שווה ביניכם, הרי שאין סיבה ממשית לשלם בנוסף על מדור (מגורי הילדים). גם כאן, ניתן לאחד את שני הסעיפים האלה.

3.2.6. **תוכנית חסכון:** האם אתם רוצים לפתוח תוכנית חסכון לכל ילד? אם כן, באילו תנאים? מתי אפשר למשוך? לאיזו מטרה הכסף?

3.3. חלוקת הרכוש:

פרק זה של הסכם הגירושין עוסק בפן הרכושי של מערכת היחסים בין בני הזוג ובמסגרתו יוחלט על אופן חלוקת הרכוש אשר צברתם במהלך נישואיכם. ככלל, אם אין ביניכם סיכום אחר, אז ההנחה היא שהרכוש מתחלק באופן שווה ביניכם. אם יש לכם הסכם ממון או הסכם טרום נישואין – הביאו אותו לעיון עו"ד.

זכרו – אין טעם לריב על דברים שניתן לשכפל כמו תמונות, אלבומים וכיו"ב, וכן על הצלחות שקניתם באיקאה או קשקושים כאלה. לפריטים האלה אין ערך כספי, ולכן גם לא צריך להקדיש להם זמן. ככלל, מחלקים את הרכוש באופן שווה ומבצעים איזון. אם יש פריט ששווה יותר, אפשר לאזן אותו עם פריטים אחרים, כולל בסעיפים של המזונות. לדוגמה, אם תחליטו שאחד מכם נשאר בבית, מקזזים את שווי הבית מסעיפים אחרים. עירכו רשימה של כל הרכוש המשותף:

3.3.1. **כספים:** בחשבונות בנק, פקדונות, השקעות מט"ח, ניירות ערך.

3.3.2. **ביטוח לאומי:** קצבאות ילדים, קצבאות מיוחדות.

3.3.3. **קרנות פנסיה והתשלמות, אופציות:** לצורך חישוב זה, הכינו רשימה של כל הקרנות שברשותכם. מאחר וקרנות אלה הן בהרבה מקרים עתידיות, נדרש ייעוץ של רו"ח או אקטואר לחישוב השווי.

3.3.4. **זכויות סוציאליות נוספות:** בהתאם, הוסיפו לרשימה גם זכויות סוציאליות עתידיות.

3.3.5. **דירות ונכסים דומים:** הכינו רשימה של הדירות והנכסים המשותפים שלכם, כולל התייחסות למשכנתא. השווי של המשכנתא יורד משווי הנכס.

3.3.6. **ריהוט ורכוש בבית:** ציוד, מכשירי חשמל, ריהוט.

3.3.7. **כלי תחבורה:** מכוניות, אופניים, אופנועים.

3.3.8. **חפצי ערך:** תכשיטים, תמונות, חפצי ערך, חפצים סנטימנטליים.

3.3.9. **קניין רוחני:** פטנטים, זכויות יוצרים, אם יש.

3.3.10. **חובות:** הכינו רשימה של החובות שלכם. כולל הלוואות לבנקים, לכרטיסי אשראי ומשכנתא, וכן חובות שיש לכם לאנשים אחרים.

3.3.11. **ירושות:** באופן כללי, נכסים שהתקבלו בירושה לא מתחלקים. לא ניתן לבצע עסקאות בירושות עתידיות.

חלוקת הרכוש: הכינו רשימה, כל אחד בנפרד, של הדברים שחשוב לו לשמור. מתוכה נכין את ההסכמות. ברוב המקרים, הסעיף הזה קל לביצוע הרבה יותר מכפי שנדמה ואין טעם לריב על דברים חסרי ערך.

3.4. מזונות לאישה:

למעט במקרים חריגים, כיום כחלק מתהליך הגירושין האישה מוותרת על כתובתה והתוספת לכתובה. גם כאן, משום שנשים פחות תלויות בגברים לשם הפרנסה. לכן, הסכום שכתבתם בכתובה (ח"י אלפי שקלים, למשל), אין לו משמעות. במקרים חריגים, בהם קיימים פערים משמעותיים בין ההכנסות או שלאישה אין פוטנציאל השתכרות, ניתן להגיע להסדרים אחרים.

4. אישור ההסכם:

את ההסכם ניתן לאשר בבית המשפט לענייני משפחה או בבית הדין הרבני. כל אחד מכם יכול להגיש את ההסכם בכל עת. לאחר שאושר, ההסכם מקבל תוקף של פסק דין. במעמד הדיון השופט-ת שישבו בדיון ישאלו אתכם שאלות, ויכול להיות שיבוצעו שינויים בהסכם. עיקר השאלות הן בנוגע להסכמות שלכם ולבדוק שאתם מבינים את משמעות ההסכם. לדיון הגיעו עם תעודות זהות. רוב עורכי הדין לא מגיעים לדיון זה. יש עורכי דין, שמגיעים לדיון זה, כחלק מן השירות.

5. גט:

את הגט עצמו מקבלים ברבנות. לאחר אישור ההסכם בבית המשפט לענייני משפחה עליכם לפנות לרבנות הקרובה לביתכם, לפתוח תיק ולקיים את הטקס. לאחר מכן אתם גרושים באופן סופי. בשלב זה אין צורך בייצוג של עו"ד.

6. פעולות נלוות:

נוסף על הסכם הגירושין, יש לבצע פעולות נוספות: מכירת דירת המגורים או רישום שלה בטאבו על שם אחד הצדדים, חתימה על טפסים לביטוח לאומי ובנקים, הפרדת חשבונות בנק, מכירת הרכב, ופעולות נוספות. פעולות אלה בד"כ מתמחרות בנפרד, ולכן כדאי שהסכם שכר הטרחה שלכם יכלול התייחסות גם לנושאים אלה.

7. מסמכים נוספים שכדאי לערוך:

במקביל להסכם הגירושין, מומלץ מאוד שתערכו גם צוואה ויפוי כוח מתמשך. הצוואה תשמור עליכם במקרה של פטירה, מכל סיבה, לפני שההסכם אושר, ויפוי כוח מתמשך יקבע מי יטפל בכם או בכספיקם במקרה שתהפכו לסייעדיים או שלא תוכלו לקבל החלטות מכל סיבה. פנו לעו"ד שעברו הסמכה מתאימה לעריכת יפוי כוח מתמשך.

בברכת הצלחה בהמשך הדרך,

רם נחמיה, עו"ד